

Symposium vrijdag 9 december 2011

Vrije Universiteit Amsterdam 13A-11/13

Onaantastbaarheid van het lichaam

Religie, recht en het lichaam van een kind

De media berichten bijna dagelijks over vraagstukken op het terrein van religie, recht en het menselijk lichaam. Een willekeurige selectie: de vraag of boerka's uit het straatbeeld moeten gebannen; eerge relateerd geweld; moslima's die zich van hun echtgenoten niet mogen laten onderzoeken door een mannelijke gynaecoloog; het weigeren van bloeddonatie. Omdat er zoveel onderwerpen op het terrein van religie, recht en samenleving te maken hebben met het menselijk lichaam organiseert het Centrum voor Religie en Recht een symposium op vrijdag 9 december 2011 uur aan de Vrije Universiteit te Amsterdam over het thema "onaantastbaarheid van het lichaam", een in de Nederlandse Grondwet beschermd grondrecht.

Op deze studiedag ligt de focus op het lichaam van het kind in relatie tot vraagstukken van religie en recht. Het gaat specifiek over de jongensbesnijdenis en over de manier waarop de kerk omgaat met misbruikzaken door ambtsdragers in de kerk.

De artsenfederatie KNMG staat een krachtig ontmoedigingsbeleid inzake jongensbesnijdenis voor ogen. Het ontbreekt bij jongensbesnijdenis volgens het KNMG aan medische voordelen en er bestaat het gevaar van complicaties. Volgens het KNMG is niet-therapeutische jongensbesnijdenis een schending van het grondwettelijk vastgelegde recht van de integriteit van het lichaam. Desondanks stelt het KNMG dat het de diepe religieuze, symbolische en culturele gevoelens op dit terrein respecteert en roept op tot dialoog. Het Centrum voor Religie en Recht wil een bijdrage leveren aan die dialoog door het organiseren van het symposium van 9 december, specifiek op het terrein van het recht van het kind op onaantastbaarheid van diens lichaam.

Een tweede vorm van schending van de rechten van het kind is die van misbruik door ambtsdragers in pastorale relaties. Dit raakt aan de integriteit en de geloofswaardigheid van geloofsgemeenschappen, zeker als naar buiten toe de indruk al dan niet terecht ontstaat dat zij dit 'toedekken' en niet overgaan tot het nemen van een tuchtmaatregel. Hoe gaan geloofsgemeenschappen om met ambtsdragers die in pastorale relaties de rechten van kinderen hebben geschonden? De generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland bespreekt in november 2011 een notitie met de titel Het ambt na een tuchtmaatregel: Daderbeleid van de Protestantse Kerk in Nederland na veroordeling voor Sexueel Misbruik in Pastorale Relaties. Interessant is dat hierin expliciet de verhouding tussen het kerkelijk tuchtrecht en het strafrecht aan de orde komt.

PROGRAMMA

09:30-10:00 uur	inschrijven, inloop en koffie/thee
10:00-10:05 uur	woord van welkom door dr. C. van den Broeke
10:05-10:15 uur	inleiding door dr. A. J. Overbeeke universitair docent staats- en bestuursrecht VU Amsterdam en onderzoeker UAntwerpen
10:15-10:50 uur	1. T. Rådecker MA , aio Rijks Universiteit Groningen en winnares Hartog Beemprijs 2011 <i>Reguleren van religieus ritueel: 19^e-eeuws overheidsbeleid met betrekking tot besnijdenis</i>
10:50-11:25 uur	2. mrs. drs. R. Evers , rabbijn NIK, tevens verbonden aan het Nederlands Israëlitisch Seminarium <i>Besnijdenis als religieus voorschrift, anno 2011</i>
11:25-11:40 uur	pauze
11:40-12:15 uur	3. mr. dr. M. de Blois , universitair hoofddocent Rechtstheorie Universiteit Utrecht <i>Van overheidswege verbieden van jongensbesnijdenis en het recht op godsdienstvrijheid</i>
12:15-13:30 uur	lunchpauze
13:30-14:10 uur	4. prof. mr. C. Forder , hoogleraar Kinderrechten Vrije Universiteit Amsterdam <i>Religieuze voorschriften die kinderen raken: de betekenis van kinderrechten?</i>
14:10-14:50 uur	5. prof. dr. E. A. J. G. van de Borght , hoogleraar (Desmond Tutu Professor) VU Amsterdam <i>Onaantastbaarheid van het lichaam en protocollen in de Verenigde Protestantse Kerk in België</i>
14:50-15:05 uur	pauze
15:05-15:35 uur	6. dr. C. van den Broeke , universitair docent Religie, Recht & Samenleving en Kerkrecht VU Amsterdam <i>Onaantastbaarheid van het lichaam en protocollen in de Protestantse Kerk in Nederland</i>
15:15-16:00 uur	7. prof. mr. F. T. Oldenhuis , bijzonder hoogleraar Recht en Religie Rijksuniversiteit Groningen <i>Religie geen 'heilige koe' binnen het publieke domein; over het dempen van religieuze dadendrang zonder dat het gaat verdampen.</i>
16:00-16:15 uur	afrondding van het symposium

Na afloop van het symposium is er gelegenheid tot voortzetting van de discussie en ontmoeting onder het genot van een drankje.

De kosten voor dit symposium zijn Euro 20 per persoon, voor studenten Euro 10 per persoon. **Liefst opgeven vóór 1 december a.s.** bij mr. drs. T. van Kooten, VanKooten@vankootenadvocaten.nl

Voor meer informatie: dr. Leon van den Broeke, voorzitter Centrum voor Religie en Recht Vrije Universiteit Amsterdam, c.vanden.broeke@vu.nl